

2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਜਾਣ ਖਛਾਣ

2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਦੇ ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੈਟਿੰਗ ਇੰਜੀਲ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਲਈ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਿਪਾਹੀ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਟਿੰਗ ਕੁਝ ਕੁਝ ਮੇਰੀ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਉਸ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪਲ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦ ਮੈਂ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੌਜੀ ਪੇਸ਼ੇ ਦੇ ਮੰਚ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਪੈਰ ਰੱਖਦੇ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਣਿਆ ਸੀ।

ਅਪ੍ਰੈਲ 19, 1951 ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਜਨਰਲ ਡਗਲਸ ਦੇ ਆਖਰੀ ਸ਼ਬਦ ਸਨ:

ਸਦੀ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਫੌਜ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋ ਕੇ ਮੇਰੇ ਬੱਚਪਨ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਅਤੇ ਖਾਬ ਪੂਰੇ ਹੋ ਗਏ। ਵੈਸਟ ਪੁਆਇੰਟ ਵਿਚ ਸੌਂਹ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤਕ ਕਈ ਵਾਰ ਦੁਨੀਆਂ ਬਦਲ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਸਭ ਆਸਾਂ ਹੁਣ ਖਾਬ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ ਪਰ ਅੱਜ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਜਮਾਨੇ ਦੀਆਂ ਫੌਜੀ ਬੈਰਕਾਂ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗੀਤ ਦਾ ਮੁਖੜਾ ਯਾਦ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਬੜੇ ਫ਼ਖ਼ਰ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਸਿਪਾਹੀ ਕਦੇ ਮਰਦੇ ਨਹੀਂ; ਉਹ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਅਲੋਪ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ, ਉਸ ਗੀਤ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਵਾਂਗ, ਮੈਂ ਬੁੱਢਾ ਸਿਪਾਹੀ ਜਿਸ ਨੇ ਤਨੋ ਮਨੋ ਉਸ ਫ਼ਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਭਾਇਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਨੇ ਉਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਆਪਣਾ ਫੌਜੀ ਪੇਸ਼ਾ ਛੱਡ ਕੇ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਖੁਦਾ ਹਾਫ਼ਿਜ਼।

ਇੰਜੀਲ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਪੱਤਰੀ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਕਿੰਨਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ (1:2; 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:2)। ਪੌਲਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਆਖਰੀ ਵਿਦਾਈ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੈ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਉਹ ਬੁੱਢਾ ਸਿਪਾਹੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕਦੇ ਮਰਿਆ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਅਲੋਪ ਹੋਇਆ ਹੈ!

ਜਨਰਲ ਮੈਕਾਰਥਰ ਦੇ ਵਿਦਾਈ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਬੁੱਢੇ ਸਿਪਾਹੀ ਦੀ ਵਿਦਾਈ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਦਿਆਂ ਗਲਾ ਭਰਾ ਆਉਣ ਅਤੇ ਭਰੇ ਹੋਏ ਗਲੇ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਥਰੂ ਡੇਗਣਾ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਿਆ। ਉਸ ਪੱਤਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਸੋਚ ਨਾਲ 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਮੂਲ ਪੱਤਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਪੌਲਸ ਦੇ ਅਤੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਦੇ ਹੰਝੂਆਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਪੱਤਰੀ ਵਿਚ ਪੌਲਸ ਦੇ ਮਨ, ਉਸ ਦੀ ਆਸ, ਉਸ ਦੀ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਿਲ ਕੰਬ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੌਲਸ ਦਾ ਦਿਲ

ਕੈਦ ਵਿਚ ਮਰਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਮਸੀਹ ਦੇ ਇਕ ਬੁੱਢੇ ਸਿਪਾਹੀ ਦੇ ਹੱਥੀਂ ਲਿਖੀਆਂ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਉੱਤੇ ਗੌਰ ਕਰੋ:

ਲਿਖਤਮ ਪੌਲੁਸ ... ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਇੱਛਿਆ ਤੋਂ ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਦਾ ਰਸੂਲ
ਹਾਂ। ਅੱਜੇ ਜੋਗ ਪਿਆਰੇ ਬੱਚੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੂੰ: ...।
... ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੀ ਨਿਸ਼ਕਪਟ ਨਿਹਚਾ ਚੇਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ... ਇਸ ਕਾਰਣ ਮੈਂ
ਤੈਨੂੰ ਚਿਤਾਰਦਾ ਹਾਂ ਭਈ ਤੂੰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਉਸ ਦਾਤ ਨੂੰ ਜੋ ਤੇਰੇ ਉੱਤੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥ
ਰੱਖਣ ਦੁਆਰਾ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲੀ ਚਮਕਾ ਦੇਹ (1: 1-6)।

ਇਸ ਲਈ ... ਮੈਥੋਂ ਜੋ ਉਹ ਦਾ ਬੰਧੂਆ ਹਾਂ ਨਾ ਸ਼ਰਮਾਵੀਂ (1:8)।

ਤੂੰ ਇਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈਂ ਭਈ ਸਭ ਜਿਹੜੇ ਅਸਿਆ ਵਿਚ ਹਨ ... ਮੈਥੋਂ ਫਿਰ
ਗਏ (1:15)।

ਉਪਰੰਤ ਹੇ ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ, ... ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਸਿਪਾਹੀ ਵਾਂਗੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ
ਦੁੱਖ ਝੱਲ (2: 1-3)।

... ਆਪਣੀ ਸੇਵਕਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰੀਂ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਹੁਣ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਲਹੂ ਦਾ
ਅਰਘ ਦੇਣ ਨੂੰ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਕੂਚ ਦਾ ਨਗਾਰਾ ਵੱਜਣ ਲੱਗਾ ਹੈ (4:5, 6)।

ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਛੇਤੀ ਆਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ; ... (4:9)।

ਮੇਰੀ ਪਹਿਲੀ ਪੇਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਕਿਨੇ ਮੇਰੀ ਹਾਮੀ ਨਾ ਭਰੀ ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਛੱਡ
ਗਏ ... (4:16)।

ਤੂੰ ਸਿਆਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ... (4:21)।

ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਦਿਲ ਜ਼ਰੂਰ ਦਹਿਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਥਰੂ ਡਿੱਗ
ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ। ਵੀਹ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਰੋਸ਼ਨ ਦਿਲ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਪੌਲੁਸ ਦੀ ਉਸ ਤੜਪ ਨੂੰ
ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਦੇ ਸਿਆਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ!

ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਨਿੱਜੀ ਪੱਤਰੀ ਹੈ! ਇਕ ਵਾਰ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਂਅ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ
(1: 1) ਅਤੇ ਅਠਾਈ ਵਾਰ 'ਮੈਂ' ਕਿਹਾ। ਪੱਤਰੀ ਵਿਚ 'ਮੈਨੂੰ' ਛੱਬੀ ਵਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ
ਅਤੇ 'ਮੇਰਾ' ਗਿਆਰਾਂ ਵਾਰ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਚਹੁੰ ਅਧਿਆਇਆਂ
ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਲਈ ਹੀ ਛਿਆਹਠ ਹਵਾਲੇ ਬਣਦੇ ਹਨ (ਅੱਠਤੀ ਆਇਤਾਂ)।

ਇਹ ਇਕ ਵਾਰ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂਅ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਲਈ ਹੈ (1:2)
ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 'ਪਿਆਰਾ ਬੱਚਾ' (1:2) ਅਤੇ 'ਮੇਰਾ ਬੱਚਾ' (2:1) ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ
ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੂੰ ਪੰਝੀ ਵਾਰ 'ਤੂੰ' ਅਤੇ ਦੋ ਵਾਰ 'ਆਪਣੇ ਆਪ' ਅਤੇ ਪੰਜ
ਵਾਰ 'ਤੇਰਾ' ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਲਗਭਗ ਤੀਹ ਵਾਰ 'ਤੂੰ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਸਮਝ
ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਚਾਰ ਅਧਿਆਇਆਂ ਵਿਚ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਦੇ ਨਾਂਅ ਪੱਤਰੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਛੇ ਵਾਰ 'ਅਸੀਂ,' ਗਿਆਰਾਂ ਵਾਰ 'ਅਸੀਂ ਜਾਂ ਸਾਡਾ' ਵਰਤਿਆ ਹੈ।

ਬੇਸ਼ੱਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣਨਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਥਕਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਕੰਮ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ‘ਪਿਆਰੇ ਬੱਚੇ’ ਨਾਲ ਬੜੀ ਹੀ ਨੇੜਤਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ।

ਪੌਲਸ ਦੀ ਉਮੀਦ

ਪੌਲਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪੂਰੀ ਪੱਤਰੀ ਵਿਚ ‘ਬੰਧੂਆ’ (1:8), ‘ਬੰਧਨ’ (2:9) ਅਤੇ ‘ਸੰਗਲ’ (1:16) ਵਰਗੇ ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਹਾਲਤ ਤੋਂ ਉਹਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ (1:12; 2:9, 12; 3:11, 12; 4:5)। ਇਹ ਸਮਾਂ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਨਹੀਂ (1:8, 12, 16; 2:15) ਬਲਕਿ ‘ਬਰਦਾਸ਼ਤ’ ਕਰਨ ਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਛੁਡਾ ਲੈਣਾ ਸੀ (3:11; 4:17, 18)। ਇਹ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਯਤਨ ਨਾਲ ਮਿਲਣਾ ਸੀ (1:17; 4:9, 21)। ਇਸ ਜੋੜ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ: ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਦੇ *ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ* ਲਈ (ਅਧਿਆਇ 1), ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਦੇ *ਚੰਗਾ ਸਿਪਾਹੀ* ਬਣਨ (ਅਧਿਆਇ 2), *ਆਪਣੀ ਰਾਖੀ* ਕਰਨ ਲਈ (ਅਧਿਆਇ 3) ਅਤੇ ਪੌਲਸ ਵਾਂਗ *ਆਪਣੀ ਦੌੜ ਪੂਰੀ* ਕਰਨ ਲਈ ਪੌਲਸ ਦੇ ਹੁਕਮ (ਅਧਿਆਇ 4) ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੀ ਪੌਲਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ।

ਪੌਲਸ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ

ਕੁਝ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਪੌਲਸ ਦਾ ਇਕ ਪੈਰ ਅਤੀਤ ਵਿਚ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਭਵਿੱਖ ਵੱਲ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਕ ਬੁੱਢੇ ਸਿਪਾਹੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਲਾਭ ਦੀ ਇਕ ਹਾਲਤ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਵਿਚ ਵੜ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਜਲਾਲੀ ਸੀ।

ਪੌਲਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਦਾਦਿਆਂ (1:3), ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਦੀ ਮਾਤਾ ਅਤੇ ਨਾਨੀ (1:5; 3:14, 15), ‘ਖੁਦਾ ਦਾ ਦਾਨ’ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਣ (1:6), ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ (1:15; 2:17, 18, 4:10, 14-16) ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ (1:16-18; 4:11, 17, 18) ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ (ਅਤੇ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖੇ)। ਪੌਲਸ ਨੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਭਵਿੱਖ ਵੱਲ ਵੀ ਵੇਖਿਆ। ਉਸ ਨੇ ‘ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਅਭਿਨਾਸ’ (1:10), ਪ੍ਰਭੂ ਵੱਲੋਂ ‘ਆਪਣੇ ਸੁਰਗੀ ਰਾਜ’ ਵਿਚ ਬਚਾ ਕੇ (4:18) ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਮੁਕਤੀ (2:10) ਅਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਤਾਜ ਪਾਉਣ (4:8) ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ।

ਪੌਲਸ ਦਾ ਜੀਵਨ

ਇਸ ਪੂਰੀ ਪੱਤਰੀ ਵਿਚ ਇਕ ਸੁਨਿਹਰੀ ਧਾਗਾ ਪਿਰੋਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੌਲਸ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਾ ਕਰੇ, ਅਤੇ ਉਹ ਧਾਗਾ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਚਨ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਸੀ। ਪੰਦਰਾਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਇਜ਼ਹਾਰਾਂ ਭਾਵ ‘ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਇੱਛਾ’ (1:1); ‘ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸਾਖੀ’ (1:8); ‘ਖੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ’ (1:8, 10); ‘ਖਰੀਆਂ

ਗੱਲਾਂ' (1:13); 'ਅਮਾਨਤ' (1:14); 'ਮੇਰੀ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ' (2:8); 'ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਵਚਨ' (2:9); 'ਸਚਿਆਈ ਦਾ ਵਚਨ' (2:15); 'ਸਚਿਆਈ' (2:18, 25; 3:7, 8; 4:4); 'ਨਿਹਚਾ' (3:8); 'ਪਵਿੱਤਰ ਲਿਖਤਾਂ' (3:15); 'ਸਾਰੀ ਲਿਖਤ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਆਤਮਾ ਤੋਂ ਹੈ' (3:16); 'ਵਚਨ' (4:2); 'ਖਰੀ ਸਿੱਖਿਆ' (4:3); 'ਪ੍ਰਚਾਰ' (4:17) ਨਾਲ ਸੁਰਗ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਜਲਾਲੀ ਮੁਕਾਸ਼ਫੇ ਦੀਆਂ ਵੀਹ ਆਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਖੁਦਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਵੈਂਜਲਿਸਟ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਰਹੇ! ਪੌਲਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਨਿਹਰੀ ਧਾਗੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜੁੜਦੀ ਸੂਚੀ ਨਾਲ ਵੀ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਪੌਲਸ ਤੋਂ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਤੋਂ ਫਿਰ ਗਏ ਸਨ:

1. ਫੁਗਿਨੁਸ ਅਤੇ ਹਰਮੁਗਨੇਜ਼ (ਅਤੇ ਅਸੀਆ ਵਾਲੇ ਸਭ) ਪੌਲਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਗਏ ਸਨ (1:15)।

2. ਹੁਮਿਨਾਯੁਸ ਅਤੇ ਫਿਲੇਤੁਸ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਚਨ 'ਮਿੱਠੀ ਮੋਹਰੀ' (ਕਿੱਸਰ; NKJV) ਵਾਂਗੂੰ ਫੈਲਣਾ ਸੀ, ਸੱਚਾਈ ਤੋਂ ਭਟਕ ਗਏ ਅਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਗੜਬੜਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (2:17, 18; 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:20)।

3. ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ 'ਵਿਰੋਧ' ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀ 'ਇੱਛਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ' ਆਪਣੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਾ ਲਿਆ (2:25, 26)।

4. ਹੁਕਮ ਤੋੜਨ ਦੀ ਇਸ ਪੂਰੀ ਸੂਚੀ ਕਰਕੇ 'ਅੱਖੇ ਸਮਿਆਂ' ਦੇ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੁਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 'ਸਿੱਖਦੇ ਤਾਂ ਰਹਿਣਾ ਸੀ ਪਰ ਸੱਚ ਦੀ ਪਛਾਣ ਤਕ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਣਾ ਸੀ' ਬਲਕਿ 'ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਵਿਰੋਧ' ਹੀ ਕਰਨਾ ਸੀ (3:1-8)।

5. ਪੌਲਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਦੁਸ਼ਟ ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਛਲੀਏ ਧੋਖਾ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਧੋਖਾ ਖਾਂਦੇ ਬੁਰੇ ਤੋਂ ਬੁਰੇ ਹੁੰਦੇ ਜਾਣਗੇ' (3:13)।

6. ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 'ਖਰੀ ਸਿੱਖਿਆ' ਨੂੰ ਸਹਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਆਪਣੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਉਸਤਾਦ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਲੈਣੇ ਸਨ ਅਤੇ 'ਕੰਨਾਂ ਦੀ ਜਲੂਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ... ਸਚਿਆਈ ਤੋਂ ਫਿਰ ਜਾਣਾ ਸੀ' (4:3, 4)।

7. ਦੇਮਾਸ ਨੇ 'ਇਸ ਵਰਤਮਾਨ ਯੁੱਗ ਨਾਲ ਮੋਹ ਲਾ ਕੇ' ਪੌਲਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (4:10)।

8. ਸਿਕੰਦਰ ਠਠੇਰੇ ਨੇ ਪੌਲਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਬੁਰਿਆਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 'ਸਾਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕੀਤੀ,' ਇਸ ਲਈ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਲਈ 'ਚੌਕਸ' ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ (4:14, 15)।

9. ਪੌਲਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵੇਲੇ 'ਸਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਛੱਡ ਗਏ' (4:16)।

ਐਨੇ ਸਾਰੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਥਨਾਂ, ਬੁਰਿਆਈਆਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਪੌਲਸ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ (ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬੁਰੇ ਦਿਨਾਂ) ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੌਲਸ ਨੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਤੋਂ ਚਾਹਿਆ ਕਿ 'ਖਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਨੂੰ'

ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਉਸ ‘ਅਮਾਨਤ’ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਕਰੇ ਜਿਹੜੀ ਉਸ ਨੂੰ ‘ਸੌਂਪੀ’ ਗਈ (1: 13, 14)।

ਪੌਲੁਸ ਦੀ ਭਾਵੁਕ ਵਿਦਾਈ

ਸਲੀਬ ਦੇ ਉਸ ਬੁੱਢੇ ਵੀਰ ਸਿਪਾਹੀ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਆਖਰੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਭਾਵੁਕਤਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ‘ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ’ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਔਖਾ ਸਮਾਂ ਆਉਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਛਲੀਏ ਧੋਖਾ ਖਾਂਦੇ ਅਤੇ ਵਿਗੜਦੇ ਜਾਣੇ ਸਨ (3: 1, 13)। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕੀਤੀ ਹਰ ਦੁਆ, ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਚੁਣੌਤੀ ਅਤੇ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹਰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਭਾਵੁਕ ਹੋ ਕੇ, ਧਿਆਨ ਲਾ ਕੇ, ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਲਈ ਦਿਲੇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੌਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਣ ਤੇ ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸਾਡਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਹਰ ਬੁਰਾਈ ਤੋਂ ‘ਛੁਡਾਏਗਾ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸੁਰਗੀ ਰਾਜ ਲਈ ਸੰਭਾਲ ਰੱਖੇਗਾ! ਉਹਦੀ ਵਡਿਆਈ ਯੁੱਗੋਂ ਯੁੱਗ ਹੋਵੇ। ਅਮੀਨ।।’ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੁਡਾਇਆ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਬਚਾਵੇਗਾ (4: 17, 18)। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਪੱਤਰੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ!

2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਵਿਚਲੇ ਲੋਕ

ਸਿਕੰਦਰ ਠਠੇਰਾ

‘ਸਿਕੰਦਰ ਠਠੇਰੇ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਬਦੀ ਕੀਤੀ, ਪ੍ਰਭੂ ਉਹ ਦੇ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਨੂੰ ਫਲ ਦੇਵੇਗਾ’ (4: 14)।

ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਆਦਮੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। (ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਫੜਵਾਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਪੌਲੁਸ ਦੀ ਆਖਰੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ।) ਉਹ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:20 ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਕਿੱਤੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸ਼ਾਇਦ ਦੂਜੇ ਸਿਕੰਦਰ ਬਾਰੇ ਉਲਝਣ ਪੈਣ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਖ਼ਬਰਦਾਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਪਰਿਸਕਾ (ਜਾਂ ਪ੍ਰਿਸਕਿੱਲਾ) ਅਤੇ ਅਕੂਲਾ

‘ਪਰਿਸਕਾ ਅਤੇ ਅਕੂਲਾ ਨੂੰ ... ਸੁੱਖ-ਸਾਂਦ ਆਖਦਾ’ (4: 19)।

ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਪੁੰਤੁਸ ਤੋਂ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਭੇਜਿਆ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਕੁਰਿੰਥੁਸ ਵਿਚ ਅਕੂਲਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ (ਤੰਬੂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ) ਅਤੇ ਉਹ ਪੌਲੁਸ ਨਾਲ ਅਫ਼ਸੁਸ ਵਿਚ ਵੀ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਲੌਦਿਉਸ ਦੇ ਇਕ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਹੋਰਨਾਂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨਾਲ ਰੋਮ ‘ਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕਾਰਪੁਸ

‘ਉਹ ਚੋਗਾ ਜਿਹੜਾ ਮੈਂ ਤੁੰਠਾਸ ਵਿਚ ਕਾਰਪੁਸ ਦੇ ਕੋਲ ਛੱਡ ਆਇਆ ਸਾਂ ਅਤੇ

ਪੋਥੀਆਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਚਮੜੇ ਦੇ ਪੱਤਰੇ ਤੂੰ ਲੈਂਦਾ ਆਈ’’ (4: 13)।

ਕਾਰਪੂਸ ਤ੍ਰੋਆਸ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਜਿਹਦੇ ਕੋਲ ਪੌਲੁਸ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਰੋਮ ਨੂੰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਛੱਡ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕਲੋਦੀਆ

‘‘ਤੂੰ ਸਿਆਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ। ਯਬੂਲੁਸ ਤੇਰੀ ਸੁੱਖ-ਸਾਂਦ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਨਾਲੇ ਪੂਦੇਸ ਅਤੇ ਲੀਨੁਸ ਅਤੇ ਕਲੋਦੀਆ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਭਾਈ’’ (4: 21)।

ਰੋਮ ਵਿਚ ਇਸ ਚੇਲੀ ਵੱਲੋਂ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਦੇ ਨਾਂਅ ਸਲਾਮ ਭੇਜਿਆ। ਬਾਈਬਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰੀ ਰਵਾਇਤ ਮੁਤਾਬਕ ਕਲੋਦੀਆ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਕੁੜੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਰਾਜਾ ਕੋਰੀਦੁਬਨੁਸ ਨੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਕਲੋਦਿਉਸ ਦਾ ਨਾਂਅ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਆਇਤ ਵਿਚਲਾ ਕੁਦੇਂਨਸ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਰੇਸਕੋਂਸ

‘‘... ਕਰੇਸਕੋਂਸ ਗਲਾਤਿਯਾ ਨੂੰ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ’’ (4: 10)।

ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਇਹ ਸਹਿਕਰਮੀ ਉਹਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਲਾਤੀਆ ਨੂੰ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਦਾਊਦ

‘‘ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਦਾਊਦ ਦੀ ਨਸਲ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਮੇਰੀ ਖੁਸ਼ ਖਬਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਉੱਠਿਆ ਹੈ ਚੇਤੇ ਰੱਖ’’ (2: 8)।

ਦਾਊਦ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਹ ਯਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਹੀ ਮਸੀਹਾ ਭਾਵ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਯਹੂਦੀ ਨਬੂਵਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਹੈ।

ਦੇਮਾਸ

‘‘ਕਿਉਂ ਜੋ ਦੇਮਾਸ ਨੇ ਇਸ ਵਰਤਮਾਨ ਯੁੱਗ ਨਾਲ ਮੋਹ ਲਾ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਥੱਸਲੁਨੀਕਿਯਾ ਨੂੰ ਚਲਿਆ ਗਿਆ...’’ (4: 10)।

ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 4: 14 ਅਤੇ ਫਿਲੇਮੋਨ 24 ਵਿਚਲਾ ਦੇਮਾਸ ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਇਕ ਸਹਿਕਰਮੀ ਸੀ। ਪਰ ‘‘ਇਸ ਵਰਤਮਾਨ ਯੁੱਗ ਨਾਲ ਮੋਹ ਲਾ ਕੇ’’ ਉਹ ਪੌਲੁਸ ਨੂੰ ਰੋਮ ਵਿਚ ਜੋ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਉਡੀਕ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਛੱਡ ਕੇ ਥੱਸਲੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਰਾਸਤੁਸ

‘‘ਅਰਾਸਤੁਸ ਕੁਰਿੰਥੁਸ ਵਿਚ ਰਿਹਾ, ਤ੍ਰੋਫਿਸੁਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਮਿਲੇਤੁਸ ਵਿਚ ਮਾਂਦਾ ਛੱਡ ਆਇਆ’’ (4: 20)।

ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਇਹ ਸਹਿਕਰਮੀ ਪੌਲੁਸ ਵੱਲੋਂ ਰੋਮ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕੁਰਿੰਥੁਸ ਵਿਚ ਸੀ। ਅਰਾਸਤੁਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਦਾ ਹਮਸਫਰ ਬਣਾ ਕੇ ਮਕਦੂਨੀਆ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 19: 22)। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਕੁਰਿੰਥੁਸ

ਦਾ ਉਹੀ ਆਦਮੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੌਲਸ ਨੇ ਬਦਲਿਆ ਸੀ (ਰੋਮੀਆਂ 16:23)। ਇਸ ਨਾਂਅ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਕੁਰਿੰਥੁਸ ਵਿਚ ਸੜਕ ਦੇ ਇਕ ਭਾਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਅਰਾਸਤੁਸ ਮਾਰਗ' ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਯਬੂਲੁਸ, ਪੂਦੇਂਸ ਅਤੇ ਲੀਨੁਸ

‘ਤੂੰ ਸਿਆਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰ। ਯਬੂਲੁਸ ਤੇਰੀ ਸੁਖ ਸਾਂਦ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਨਾਲੇ ਪੂਦੇਂਸ ਅਤੇ ਲੀਨੁਸ ਅਤੇ ਕਲੋਦੀਆ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਭਾਈ’ (4:21)।
ਰੋਮੀ ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਪੌਲਸ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਭੇਜਿਆ।

ਯੂਨੀਕਾ

‘ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੀ ਨਿਸ਼ਕਪਟ ਨਿਹਚਾ ਚੇਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇਰੀ ਨਾਨੀ ਲੋਇਸ ਅਤੇ ਤੇਰੀ ਮਾਤਾ ਯੂਨੀਕਾ ਵਿਚ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪਰਤੀਤ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਭੀ ਹੈ’ (1:5)।
ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਦੀ ਮਾਤਾ ਲੁਸਤਰਾ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਯਹੂਦਣ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 16:1)।

ਹੁਮਿਨਾਯੂਸ ਅਤੇ ਫਿਲੇਤੁਸ

‘ਅਤੇ ਓਹਨਾਂ ਦਾ ਵਚਨ ਮਿੱਠੀ ਮੌਹਰੀ ਵਾਂਗ ਖਾਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਓਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੁਮਿਨਾਯੂਸ ਅਤੇ ਫਿਲੇਤੁਸ ਹਨ। ਓਹ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਭਈ ਕਿਆਮਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਸਚਿਆਈ ਦੇ ਰਾਹੋਂ ਖੁੰਝ ਗਏ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਦੀ ਨਿਹਚਾ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦੇ ਹਨ’ (2:17, 18)।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁਠੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ (ਵੇਖੋ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:20)। ਇਹ ਲੋਕ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਜੀ ਉੱਠਣਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਯੰਮਰੇਸ ਅਤੇ ਯੰਨੇਸ

‘ਅਤੇ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਯੰਨੇਸ ਅਤੇ ਯੰਮਰੇਸ ਨੇ ਮੂਸਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਇਸੇ ਪਰਕਾਰ ਇਹ ਵੀ ਜਿਹੜੇ ਬੁੱਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਤੇ ਨਿਹਚਾ ਵੱਲੋਂ ਅਪਰਵਾਨ ਹਨ ਸਚਿਆਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਅਗਾਹਾਂ ਨਾ ਵਧਣਗੇ ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੂਰਖਪੁਣਾ ਸਭਨਾਂ ਉੱਤੇ ਪਰਗਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਓਹਨਾਂ ਦਾ ਭੀ ਹੋਇਆ ਸੀ’ (3:8, 9)।
ਫਿਰੋਨ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਦੂਗਰਾਂ ਨੇ ਮੂਸਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਕੁਚ 7:11)। ਪੌਲਸ ਨੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਲੋਕ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਖੜੇ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਲੋਇਸ

‘ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੀ ਨਿਸ਼ਕਪਟ ਨਿਹਚਾ ਚੇਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇਰੀ ਨਾਨੀ ਲੋਇਸ ਅਤੇ ਤੇਰੀ ਮਾਤਾ ਯੂਨੀਕਾ ਵਿਚ ਸੀ’ (1:5)।
ਇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਯਹੂਦਣ ਲੋਇਸ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਦੀ ਨਾਨੀ ਸੀ ਪੌਲਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ

ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਤੇ ਤੌਰ ਤੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਅੱਗੇ ਉਸ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕੀਤੀ।

ਲੂਕਾ

“ਇਕੱਲਾ ਲੂਕਾ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੈ...” (4: 11)।

ਇਹ ਪਿਆਰਾ ਵੈਦ (ਕੁਲੱਸੀਆਂ 4: 14) ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਵਿਰਤਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਲੇਖਕ ਹੈ। ਲੂਕਾ ਪੌਲੁਸ ਨਾਲ ਸਰਫ਼ ਵਿਚ ਰਿਹਾ (ਫਿਲੋਮੋਨ 24)। ਅਤੇ ਪੌਲੁਸ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੂੰ ਰੋਮ ਵਿਚ ਛੇਤੀ ਆਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਸਿਰਫ਼ ਲੂਕਾ ਹੀ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਸੀ।

ਮਰਕੁਸ

“... ਤੂੰ ਮਰਕੁਸ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਈਂ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਸੇਵਾ ਲਈ ਮੇਰੇ ਕੰਮ ਦਾ ਹੈ” (4: 11)।

ਇੰਜੀਲ ਦੀਆਂ ਸਮਾਨੰਤਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਦਾ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਮਰਕੁਸ ਆਪਣੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਪੌਲੁਸ ਨਾਲ ਪਹਿਲੇ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਸਫ਼ਰ ਤੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸਫ਼ਰ ਲਈ ਹਮਸਫ਼ਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਜੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਟੋਲੀ ਦੇ ਗਲਾਤੀਆ ਵਿਚ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵੇਲੇ ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ਰ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਕਰਕੇ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੂੰ ਮਰਕੁਸ ਨੂੰ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸੇਵਕਾਈ ਲਈ ਉਹ ਉਹਦੇ ਬੜੇ ਕੰਮ ਦਾ ਸੀ।

ਮੂਸਾ

“ਅਤੇ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਯੰਨੇਸ ਅਤੇ ਯੰਮਰੇਸ ਨੇ ਮੂਸਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਏਹ ਵੀ ਜਿਹੜੇ ਬੁੱਧ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਤੇ ਨਿਹਚਾ ਵੱਲੋਂ ਅਪਰਵਾਨ ਹਨ ਸਚਿਆਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ” (3: 8)।

ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਕੋਲ ਮੂਸਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਖੁਦਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਕ ਆਗੂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਫਿਰੋਨ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਯੰਨੇਸ ਅਤੇ ਯੰਮਰੇਸ ਨਾਮੀ ਜਾਗੂਗਰਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਅਤੇ ਚਲਾਕੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭੂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਦੁਸ਼ਟ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਸੀ।

ਉਨੇਸਿਫ਼ਰੁਸ

“ਪ੍ਰਭੂ ਉਨੇਸਿਫ਼ਰੁਸ ਦੇ ਘਰ ਉੱਤੇ ਰਹਿਮ ਕਰੇ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਮੈਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਦਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸੰਗਲ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸ਼ਰਮਾਇਆ” (1: 16)।

“ਪਰਿਸਕਾ ਅਤੇ ਅਕੂਲਾ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਨੇਸਿਫ਼ਰੁਸ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਸੁੱਖ ਸਾਂਦ ਆਖਦਾ” (4: 19)।

ਅਫ਼ਸੁਸ ਵਾਸੀ ਇਸ ਮਸੀਹੀ ਨੇ ਰੋਮ ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਨੂੰ ਲੱਭਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਦੋਸਤ ਬਣਿਆ। ਪੌਲੁਸ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਕਰਕੇ ਉਨੇਸਿਫ਼ਰੁਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਵੀ ਗੁਆਉਣੀ ਪਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੌਲੁਸ ਨੇ “ਉਨੇਸਿਫ਼ਰੁਸ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ” ਦੀ ਥਾਂ “ਉਨੇਸਿਫ਼ਰੁਸ ਦੇ ਘਰ” ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਭੇਜਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਰਹਿਮ ਲਈ ਦੁਆ ਕੀਤੀ।

ਫੁਗਿਲੁਸ ਅਤੇ ਹਰਮੁਗਨੇਸ

‘‘ਤੂੰ ਇਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈਂ ਭਈ ਸਭ ਜਿਹੜੇ ਅਸਿਯਾ ਵਿਚ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਫੁਗਿਲੁਸ ਅਤੇ ਹਰਮੁਗਨੇਸ ਹਨ ਮੈਥੋਂ ਫਿਰ ਗਏ’’ (1: 15)।

ਪੌਲੁਸ ਰਸੂਲ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਝੂਠੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਅਸੀਆ ਵਾਲੀਆਂ ਦੇ ਉਸਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਫਿਰ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੀਤਾ।

ਤੀਤੁਸ

‘‘... ਕਰੇਸਕੇਸ ਗਲਾਤੀਆ ਨੂੰ ਅਤੇ ਤੀਤੁਸ ਦਲਮਾਤੀਆ ਨੂੰ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ’’ (4: 10)।

ਤੀਤੁਸ ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਸਾਥੀ ਸੇਵਕ ਸੀ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਪਣੇ ਕਤਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਤੀਤੁਸ ਨੂੰ ਦਲਮਾਤੀਆ (ਇਲੁਰਿਕਮ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਅਲਮਾਨੀਆ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

ਤ੍ਰੋਫਿਮੁਸ

‘‘ਅਰਾਸਤੁਸ ਕੁਰਿਥੁਸ ਵਿਚ ਰਹਿ, ਤ੍ਰੋਫਿਮੁਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਮਿਲੇਤੁਸ ਵਿਚ ਮਾਂਦਾ ਛੱਡ ਆਇਆ’’ (4: 20)।

ਪੌਲੁਸ ਨਾਲ ਸੇਵਕਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਹ ਆਦਮੀ ਬੀਮਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਿਲੇਤੁਸ ਵਿਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਨੂੰ ਚੰਗਾਈ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਗਵਾਹੀ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਹੋਏ ਮੋਅਜ਼ਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਚਨ ਨੂੰ ਪੁਖਤਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਪੱਕਾ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਚਨ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਫੇਰ ਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਯੂਹੰਨਾ 20: 30, 31)।

ਤੁਖਿਕੁਸ

‘‘ਪਰ ਤੁਖਿਕੁਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਅਫ਼ਸੁਸ ਭੇਜਿਆ’’ (4: 12)।

ਏਸ਼ੀਆ ਮਾਈਨਰ ਦਾ ਇਹ ਮਸੀਹੀ ਯੂਨਾਨ ਤੋਂ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਤਕ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਫ਼ਸੁਸ, ਕੁਲੁੱਸੇ ਅਤੇ ਫਿਲੋਮੋਨ ਤਕ ਚਿੱਠੀਆਂ ਵੰਡਣ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕੁਲੁੱਸੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਚਨ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੁਲੁੱਸੇ ਵਿਚ ਕੁਧਰਮ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਪੌਲੁਸ ਦੀ ਮਦਦ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 20: 4; ਅਫ਼ਸੀਆਂ 6: 21; ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 4: 7; 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 4: 12 ਅਤੇ ਤੀਤੁਸ 3: 12 ਵਿਚ ਹੈ।

2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਵਿਚਲੀਆਂ ਥਾਂਵਾਂ

ਅੰਤਾਕਿਆ, ਇਕੋਨਿਯੂਮ ਅਤੇ ਲੁਸਤਰਾ

‘‘ਸਤਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਦੁਖ ਸਹਿਣ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਜਾਣਿਆ, ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਕੁਝ ਅੰਤਾਕੀਆ

ਅਤੇ ਇਕੋਨਿਯੁਮ ਅਤੇ ਲੁਸਤਰਾ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਕਿਸ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਤਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਤੋਂ ਛੁਡਾਇਆ'' (3: 11)।

ਪਹਿਲੇ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਸਫ਼ਰ ਦੌਰਾਨ ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਬਰਨਾਬਾਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵਚਨ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ। ਪਿਸਿਦੀਆ ਦਾ ਅੰਤਾਕੀਆ ਇਕੋਨਿਯੁਮ ਅਤੇ ਲੁਸਤਰਾ ਤੋਂ ਬਹੁਤਾ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜੋ ਲੁਕਾਉਨੀਆ (ਮੌਜੂਦਾ ਤੁਰਕੀ ਦਾ ਇਲਾਕਾ) ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਅਸੀਆ

''ਤੂੰ ਇਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈਂ ਭਈ ਸਭ ਜਿਹੜੇ ਅਸੀਆ ਵਿਚ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਫੁਗਿਲੁਸ ਅਤੇ ਹਰਮੁਗਨੇਸ ਹਨ ਮੈਥੋਂ ਵਿਚ ਗਏ'' (1: 15)।

ਅਫ਼ਸੁਸ ਇਸ ਰੋਮੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸੀ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਅਸੀਆ ਦੇ ਸਭ ਲੋਕ ਉਸ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

ਕੁਰਿੰਥੁਸ

''ਅਰਾਸਤੁਸ ਕੁਰਿੰਥੁਸ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ. ...'' (4:20)।

ਕੁਰਿੰਥੁਸ ਅਖਾਯਾ ਦਾ ਇਕ ਸ਼ਹਿਰ ਸੀ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਅਰਾਸਤੁਸ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਦਲਮਾਤੀਆ

''... ਕਰੇਸਕੇਸ ਗਲਾਤੀਆ ਨੂੰ ਅਤੇ ਤੀਤੁਸ ਦਲਮਾਤੀਆ ਨੂੰ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ'' (4: 10)।

ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੂੰ ਰੋਮੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਆਪਣੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਮੌਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕੰਮ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਇਲੁਰਿਕੁਮ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦਲਮਾਤੀਆ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਗਲਾਤੀਆ

''ਕਰੇਸਕੇਸ ਗਲਾਤੀਆ ਨੂੰ ... ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ'' (4: 10)।

ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਕਰੇਸਕੇਸ ਨੂੰ ਏਸ਼ੀਆ ਮਾਈਨਰ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਇਲਾਕੇ ਗਲਾਤੀਆ ਵਿਚ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਪੌਲੁਸ ਦੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਸੀ।

ਮਿਲੇਤੁਸ

''... ਤ੍ਰੋਫਿਮੁਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਮਿਲੇਤੁਸ ਵਿਚ ਮਾਂਦਾ ਛੱਡ ਆਇਆ'' (4:20)।

ਰੋਮ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਫ਼ਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਏਸ਼ੀਆ ਮਾਈਨਰ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਬੀਮਾਰ ਸਾਥੀ ਤ੍ਰੋਫਿਮੁਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

ਬੱਸਲੁਨੀਕੀਆ

‘‘ਕਿਉਂ ਜੋ ਦੇਮਾਸ ਨੇ ਇਸ ਵਰਤਮਾਨ ਯੁੱਗ ਨਾਲ ਮੋਹ ਲਾ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬੱਸਲੁਨੀਕੀਆ ਨੂੰ ਚਲਿਆ ਗਿਆ’’ (4: 10)।

ਦੇਮਾਸ ਪੌਲੁਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮਕਦੁਨੀਆ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਚਲਿਆ ਗਿਆ।

ਤ੍ਰੋਆਸ

‘‘ਉਹ ਚੋਗਾ ਜਿਹੜਾ ਮੈਂ ਤ੍ਰੋਆਸ ਵਿਚ ਕਾਰਪੁਸ ਦੇ ਕੋਲ ਛੱਡ ਆਇਆ ਸਾਂ ਅਤੇ ਪੋਥੀਆਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਚਮੜੇ ਦੇ ਪੱਤਰੇ ਤੂੰ ਲੈਂਦਾ ਆਈ’’ (4: 13)।

ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਇਸ ਬੰਦਰਗਾਹ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਚੋਗਾ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਚਮੜੇ ਦੇ ਪੱਤਰੇ ਛੱਡੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੂੰ ਰੋਮ ਵਿਚ ਛੇਤੀ ਆਉਣ ਅਤੇ ਕੰਮ ਲਈ ਮਰਕੁਸ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਿਆਉਣ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਸੀ (4: 11-13)।

ਇਹ ਕਦੋਂ ਲਿਖੀ ਗਈ?

ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਰੀਕ ਦਾ ਪੱਕਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ,² ਪਰ ‘‘ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ’’ ਰੋਨਲਡ ਵਾਰਡ ਨੇ ਬਖ਼ੂਬੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ:

... 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਪੌਲੁਸ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤੇ ਜਾਂ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ (4: 6), ਅਤੇ ਰੋਮ ਤੋਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ (1: 17; 4: 20, 21)। ਇਹ ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਅਖੀਰ 'ਚ ਜਾਂ ਸਿਆਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ 'ਚ ਲਿਖੀ ਗਈ, ਪਰ ਕਿਸ ਸਾਲ ਲਿਖੀ ਗਈ ਇਹ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਕਾਲਕ੍ਰਮ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਆਖਰੀ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸਮਾਂ 64 ਈਸਵੀ ਤੋਂ 68 ਈਸਵੀ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਥਿਉਰੀ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਕਤਲ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਜੋ ਰੋਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਵੱਡੀ ਅੱਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ, ਜਦ ਨੀਰੋ ਬਲੀ ਦੇ ਬੱਕਰੇ ਲੱਭ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ‘‘ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਇਆ’’ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗ ਦੇ ਲੱਗਣ ਦਾ ਸਮਾਂ 64 ਈਸਵੀ ਲੱਗੇਗਾ (ਤੁ. I ਕਲੇਮੈਂਟ 5: 7; 6: 1) ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ। ਦੂਸਰੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਨੂੰ 68 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਨੀਰੋ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਆਖਰੀ ਸਾਲ ਤਕ ਟਾਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਫ਼ਸੋਸਨਾਕ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ। (ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਰਸੂਲ ਦੇ ਆਖਰੀ ਭਾਵੁਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।)³

ਡੋਅਟਨ ਕੀਸੀ

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਜਨਰਲ ਡਗਲਸ ਮੈਕਾਰਥਰ, ‘‘ਜਨਰਲ ਮੈਕਾਰਥਰ’ਜ਼ ਮੈਸੇਜ ਟੂ ਕਾਂਗਰਸ’’ (ਵਿਚਿਤਾ, ਕੈਨਸਾਸ: ਡਿਫੈਂਡਰਜ਼, 1951), 6. ²ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਉੱਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ। ³ਰੋਨਲਡ ਏ. ਵਾਰਡ, *ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ 1 ਐਂਡ 2 ਤਿਮੋਥੀ ਐਂਡ ਟਾਈਟਸ* (ਵਾਕੋ, ਟੈਕਸਸ: ਵਰਡ ਬੁੱਕਸ, 1974), 131.